

Dobro orodje, lahko delo.

Po dokončanem delu vse pod streho spravi, vse na pravo mesto položi. Sonce in dež pokvarita trikrat več, ko delo; znano je tudi, da les, železo in dnina so drage reči.

O žetvi podvoji svojo skerb. Po zanemarnosti se več v enim dnevu zgubi, kakor se z nar večjim trudam v tednu pridobiti zamore.

Naj tvoji otroci natanjčno zapisujejo, koliko si požel, prodal, ali drugači obrnil in porabil.

Pri oranji bodi pričujoč; gnoji dobro, skerbi za zemljo, in ona ti bo za to hvaležna. Kdor zemljo sprazni, sprazni mošnjo. J. Š.

Nekaj od mertvašnic.

Ker je namen „Novic“ občnokoristne reči kakoršniga koli načina svojim bravcam naznanovati, naj nam pripusté, da se enkrat iz veseliga polja z njimi podamo na tisto tužno, katerimu nihče ne uide, naj bo mogočin kralj ali pohlevin ratár — na mertvišče. Tam hočem od hišice govoriti, ki je potrebna mnogokrat za poslednje prebivališče, preden zakrije černe zemlje odeja truplo, dokler ne zapoje trombe glas k sodnemu dnevju.

Mertvašnica je ena nar potrebnih naprav, ktero si je vljudnost in skerb za zdravje ljudi v našim stoletju izmislila; zato jo vidimo na pokopališih večih in manjših mest pa tudi pogostoma po kmetih. Želeti je, da bi je celò na nobenim pokopališču ne pogreševali, in v dosego tega naj bojo sledeče verstice pisane.

Take hišice so shrambe mertviga trupla, ki ima na parah ležati, pa v tesni bajtici skoraj prostora nima, — take hišice so shramba mertvih, ki so po kakošni bolezni zamerli, ki je kuzna in nalezljiva, — take hišice so shramba za trupla ptujcov, ki v kak kraj pridši so nanagloma umerli, morebiti celò na cesti pod milim nebam, — take hišice, pametno na dvoje razpartene, zamorejo ob času hudih bolezin tudi kot bolnišnica služiti, — zaljšajo pa sploh vsako mertvišče.

Iz tega maliga popisa se razvidi velika korist in potreba mertvašnic, katerih povsod napraviti bi nobene srenje ne smeli stroški zadrževati, ktere njih naprava prizadene, ki tudi niso veliki.

Ko sim se pred 27 leti v Monakovim (München) nek dan sprehajal, pridem tudi na tamošno pokopališče, in pervo, kar, v njega stopivši, zapazim, je bila precej velika hiša — obsenčena s košatimi drevesi. Na prvi pogled se mi je zdelo, da je kakšin rastljinjak (Treibhaus), ker je ravno na tako vižo izdelana bila, ter si mislim, da ga je morde kaka bogata rodbina sozidala, da bi vedno mlade cvetlice pripravljene imela, gomile svojih umerlih ljubih z njimi kinčiti. Blíže pridši se je moje mnenje še bolj poterdilo, ker skozi okna tudi nič družiga nisim zapazil ko cvetlice in celò drevesca iz gorkih krajev, vse v verstih kot drevored in v priličnih posodah. Radovedin stopim skoz odperete duri v dozdevni rastljinjak; — ali ostermel sim, ko se po njem ozrem in med rastlinami in cvetlicami veliko število rak z merličmi zagledam!

Ker od mladih nog nisim straha pred mertvimi imel, sim serčno začel se v tim mertvaškim vertu sprehajati. Tu je skorej vsaka starost namestovana bila — od nježniga otročiča do siviga starčka; več ko 30 merličev je tisti dan mirno brez razložka

stanú v ti mertvašnici ležalo, vsi v tako lepim redu, da se nisim mogel dosto začuditi. Odri, na katerih so rake stale, so tako med rastlinami postavljeni bili, da se od eniga do družiga merliča nič ni vidilo, če bi se utegnulo tudi prigoditi, da se kdo tu ležajočih spet k življenju obudi, ne more v pervim hipu svojiga mertviga soseda viditi, in zbudivši se zamore s trakam, ki je okoli roke vsaciga povit in kateri h zvončku v izbo stražnika pelje, znamenje dati, od kodar mu hitra pripomoč pride.

Tako ogledovaje to napravo, sim se čedalje bolj prepričal, kako potrebna je za vsako mesto, pa tudi za vsako pokopališče na deželi, — čeravno ni treba, da bi bila povsod tako okinčana in obširna, kakor sim jo tukaj vidil, ampak le potrebi in premožnosti kraja primerjena.

(Konec sledi).

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Česki pisatelj Ludvik žl. Rittersberg zdeluje nov načert, kako se zamore globokost morja v tistih krajih zmeriti, ker teža svinca dna ne doseže.

* Ruski časopisi prinesejo oznanilo o cesarski knjižnici verozakonski. Rokopisni oddelk znese sam čez 20.000 dragocennih delov, med kterimi je evangelij iz 11. stoletja, odlomek spisov sv. Pavla, pisan v 5. stoletju in drugi sila imenitni spisi in tiski.

* Gosp. Krejči, profesor na politehniku in realni šoli v Pragi, je spisal botaniko v českem jeziku, ki se tiska v tiskarnici Jaroslava Pospíšila.

* Znani umetnik, gospod Pivoda, je k več českim od verlega pesnika Picka spisanim pesmam napreve zložil, in kakor „praške noviny“ pišejo, prav izverstno.

* Serbski patriarh je spet prejel iz Ruskega 3434 gold. za cerkve v madjarski vojski poškodovane.

* Po statističkem naznanilu v časopisu za gimnazije je na Ogerskem 92 gimnazij. Na 64 gimnaziij je bilo lanskega leta 472 učiteljev in 8633 učencev. V vojvodini je 6 gimnazij, 48 učiteljev in 808 učencev, na Horvaškem in Slavonskem je 6 gimnazij, 48 učiteljev in 808 učencev, v vojaški meji so 3 gimnazii, 24 učiteljev in 322 učencev, na Erdeljskem je 9 gimnazij, 92 učiteljev in 958 učencev.

* Iz Rio Janeiro do Tersta je 10.000 morskih milj; vendar pa znese vožnina iz Rio Janeiro do Tersta manj kot iz Celjovca v Terst, ktera poslednja mesta ležeta le 22 milj saksebi. Plača se namreč iz Rio Janeiro v Terst za cent 52 kr., iz Celjovca v Terst pa 1 gold. 6 kr.

* Na Belgiškem je 20 združenih železnic, ki znesejo v dolgosti 87 milj; na Nemškem z Austrijo vred znese daljava železnic 1034 milj; in sicer na Pruskem 378 milj, na Avstrijskem 204 milje, na Bavarskem 82½, na Saksonskem 64, na Hanoveranskem 48½, na Badenskem 43, na Kurhesenskem 39½, na Württenberskem 35, na Holstein-Lauenburškem 31½, na Meklenburg-Schwerinskem 30, na Hessen-Darmstadt-skem 16 milj itd. Razun tega je v Avstriji na Ogerskem in Laškem železnic za 100 milj v daljavi.

* V Banatu, kakor se od tam piše, se je mnogo vsake sorte žita za južne kraje nakupilo; cena pa bo na vsako vižo skoraj še padla, žito do zdaj prav dobro stoji. — Živinska kuga se je po celem Moldavskem razširila. — Iz Pešta v Temišvar, Sibinj in Zemun se ima telegraf napraviti.

* Najposlednejši poljski pisatelj J. L. Krašewsky je izdal nov roman v dveh zvezkih pod naslovom „Kordecki“.

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V sredo 10. marca (ranoživna) 1852.

List 20.

Življenje.

(Sonet.)

Stojé pri morji gledal sim valove,
Ki težko ladjo kakor list so gnali
Pred sabo, in jo semtertje metali
Kot méce kmet omlačene snopove;

Sim vidil, kak spodjedene bregove
Spod nog so spotama mi požirali,
Da bi mornarjem trudnim izkopali
Tik brega zaželjeniga grobove.

In nekaj mi je djalo: Čas življenja
Je pot čez morje ljuto, valovito,
Ki utopljenih ni in ne bo sito.

Po njem ne hodi nihče brez terpljenja,
Ker vsim, ki išejo zavetja sreče
Na njem, sovražna sapa proti vleče. —č.

Skušnje

z razrezanjem semenskiga krompirja.

Sledeče se je v letu 1850 pa že tudi poprej na vertu Štajarske kmetijske družbe v Gradcu skusilo:

23. aprila (mal. travna) se je v verstah po 2 čevlja saksebi sadilo:

60 celih krompirjev, ki so vagali 8 funtov in so imeli 541 očés	
60 polovičarjev *)	» » 4 » » » 236 »
60 četertinarjev **)	» » 2 » » » 145 »
60 očés brez mesa	» » 7 lotov,
454 » z mesam	» » 8 funtov.

Kaliti je začel ta na mnogoverstno vižo sajeni krompir 24 majnika; cvetel je konec rožnika in o začetku maliga serpana; kopali smo ga 8. oktobra in pridelali takole:

Od 60 celih krompirjev se je pridelalo 454 zdravih, 50 bolnih, vsih skupej 504; zdravi so vagali 52 funtov in 8 lotov, bolni 4 funte 29 lotov, vsi skupej 57 funtov in 5 lotov. — Od 60 polovičarjev se je pridelalo 366 zdravih, 30 bolnih krompirjev, vsiga skupej 395; zdravi so vagali 42 funtov, bolni 4 funte 10 lotov, skupej 46 funtov in 10 lotov. — Od 60 koscev na 4 kose razrezaniga krompirja, se je pridelalo 336 zdravih, 28 bolnih, v vsim skupej 364 krompirjev, — zdravi so vagali 43 funtov, bolni 3 funte, skupej 46 funtov. — Od 60 golih očés se je pridelalo 176 zdravih, 2 bolnih, skupej 178 krompirjev; — zdravi so vagali 18 funtov 12 lotov. — Od 454 očés z mesam se je pridelalo 465 zdravih, 187 bolnih, skupej 652 krompirjev; zdravi so vagali 39 funtov in 24 lotov, bolni 5 funtov 15 lotov, skupej 45 funtov in 7 lotov.

Te skušnje učé:

*) Na dvoje, **) na 4 kose razrezaniga.

1. Nar več se krompirja pridelala, ako se za sème odločeni celi krompir v kose z enim očesam razdeli in tem kosovam tisti prostor odloči, kteriga bi bil krompir imel, če bi bil cel sajen bil. Pridelk od 60 celih krompirjev znese na prostoru od 120 štirjaških čevljev 57 funtov; ako pa tistih 60 krompirjev razdeliš na očesa z mesam, in te kosce položiš na ravno tisti prostor, ki bi ga bil enimu celimu krompirju določil, boš pridelal 58 funtov.

2. Gostejši ko krompir sadiš, in močnejši ko krompirjevec raste, bolj je krompir gnjilini podveržen. Tam, kjer se je 454 očés od 60 krompirjev na enaki prostor sadilo, jih je zbolelo od 100 krompirjev čez 28, — kjer se je pa celi krompir sadil, jih je od 100 zbolelo komaj 10.

Gledé na skušnje, pri kterih so bile verste po 2 čevlja in pol in po 3 čevlje saksebi, se je za gotovo pokazalo: da na enaki zemlji in pri enakim obdelovanji tisti krompir vselej huji gnjije, ki je bolj gосто sajen.

3. Pridelk na 1 oralu (johu) zemlje je bil pa tale:

Od celiga krompirja	se je pridelalo	299 centov,
» na dvoje razrezaniga	» »	242 »
» na 4 kose razdeljeniga	» »	240 »
» samih očés brez mesa	» »	296 »
» očés z mesam in s prav gostim sajenjem		305 »

Za sème na 1 oral se ga je pa potrebovalo:

celiga krompirja	38 cent.,	tedaj ostane čistiga pridelka	261 cent.
na dvoje zrezaniga	19 »	» »	223 »
na četert	10 »	» »	230 »
golih očés brez mesa	1 »	» »	95 »
očés z mesam	38 »	» »	267 »

Skušnje skozi 10 let skerbno in natanjko napravljane so sledečo nepremakljivo resnico učile: nar večji in nar popolniji pridelk da krompir, če se cel sadi.

4. Majhnim kmetijam, kajzarjem in takim družinam, ki si želijo na svojim majhnim zemljišu nar večiga pridelka, se zamore kot pomoč o sili svetovati, naj ga v kose razrežejo, po tem pa gostejši sadé. (Wochenblatt d. steierm. L.W.G.)

Nekaj od mertvašnic.

(Konec.)

Kar sim pred 27 leti pervikrat v Monakovim vidil, sim vidil pozneje tudi v mnogih drugih mestih, le s tem razločkam, da so mertvašnice večji ali manjši bile po potrebi in velikosti kraja. Naprave in postave o tem so si povsod enake; povsod so mertvašnice tako prostorne, da med vsako mertvaško trugo pride nekaj posod z rastlinami ali cvetlicami, kar tudi stori, da se hlapenje mertvih trupel tako močno ne čuti. Mertvašnica ima okna

v 2 verstah, proti severu in proti jugu, ki morajo podnevu odperite biti. Zraven nje ima čuvaj *) svoje stanovitno prebivališče, v katerim so posebne duri z oknam napravljene, da vse lahko vidi in zapazi, kar se v mertvašnici godi. V čuvajnici leži vpisna knjiga, v katero se vsakiga merliča ime, starost, spol, vera, značaj, smertna bolezen, pa tudi leto, mesec, dan in ura smerti zapiše. Vsaki merlič se zaznamova s številko, ktera se tudi vdela na štirjašk čevelj velik kamen, ki se precej pri pogrebu na gomilo postavi, in tako dolgo na nji ostane (če se rajnimu tudi še drug spominek postavi), da se umerliga grob po preteku postavnih let spet prekopa. Po ti napravi se gomila še o več letih lahko najde, ker prekopanje se mora vselej na tanjko po redu številok zgoditi. — Na drugi plati mertvašnice je manjši izbica za raztelesovanje, če so gospódka ali druge okoljšine to za potrebno spoznale. Pozimi je mertvašnica zakurjena.

Vsaciga merliča prinesó ali pripeljejo v mertvaškim vozu po preteku 2, nar dalje 3 ur po smerti v mertvašnico; da se to brez pomude zgodi, so v mestu že napravljene truge na prodaj; kdor pa hoče rajnkimu lepši napraviti, jo premeni potem v mertvašnici. Za ležanje v mertvašnici se po tarifi nekaj plača, revni ne plačajo nič. Merlič tu 48 ur ostane, da postavne ure pretekó. Pokopovanje je zjutraj ob 8. in zvečer ob 5 uri; o tem času se pokopljejo vsi merliči, kakor jih versta številke zadene; duhovnik jih blagoslovi in potem se pokoplejo. Takošna naprava mertvašnic je skoraj povsod po imenovanih deželah.

Da so mertvašnice dobra, in, rekel bi, potrebna naprava za vsaki kraj, kjer je pokopališče, sim že gori omenil; zlasti se taka potreba živo občuti ob času kužnih bolezin, kakor so koze, légar, kolera in več družih zlasti gnjiličnih bolezin. Koliko jih je že zavolj tega umerlo, ki so v tesnih bajticah ali tudi v prostornih hišah bolezin nalezli!

Že nam je znano, da so poslednji čas začeli tudi po kmetih prav pripravne mertvašnice na pokopališčih napravljati, se vé da take, kakor so potrebam kraja primerne; brali smo v „Novicah“ pred nekimi leti od take hvale vredne mertvašnice v Mengšu; slišali smo, da so lani izdelali tako tudi na Selih nad Kamnikom, in od več družih.

Naj bi začeli povsod na nje misliti, kjerkoli pametni sosedje zapopadejo njih veliko koristnost za zdravje in njih potrebo o sili.

Naj bi se tudi v Ljubljani enkrat dognalo to, kar se že dolgo pripravlja, in ko se bo nova mertvašnica naredila, naj se napravi z vsimi popravami, ki jih je sedanji čas za dobre poterdil!

B—k.

Bratovšnja sv. Florjana za Štajarsko, Krajnsko in Koroško o pretečenim letu 1851.

„Novice“ priporočujejo gospodarjem pristop k pogorelski družbi že kar izhajajo, od leta do leta; toda za marsikteriga so le glas vpijočiga v pušavi! Po vsakoletni navadi podamo bravcam „Novic“ tukaj razgled vzajemne Gradške pogorelske družbe, namreč tiste, ki Štajarce, Krajnce in Korošce že veliko let v svojo bratovšnjo jemlje. Po dokazu, ki ga je vodstvo omenjene bratovšnje pretekli teden na svitlo dalo, se vidi, da je na Krajnskimi lani veliko manj hišnikov v družbo stopilo, kakor pred to leto!

*) Narveč sim vidil, da pokopač to službo opravlja, ki vedno svoje pomagavce ima. Pis.

V letu 1851 je znoviga 2697 gospodarjev k bratovšnji sv. Florjana pristopilo, in sicer iz Štajarskiga 1741, — iz Koroškiga 490, — iz Krajnskiga pa 466.

V preteklim letu je bilo 6236 pohištev vnovič zavarovanih za 2 miliona 539.325 fl. zavarovane vrednosti, in za 3 milione 389.800 fl. klasne vrednosti; iz tega se vidi, da se pogorelska družba na vse kraje vseskozi bolj širi.

Vesoljno premoženje, ki je bilo lansko leto pri bratovšnji sv. Florjana zavarovano, je zneslo 62 milionov 615.100 fl. Lepo število, ktero gotovo vsaciga deležnika veseli, ker vidi, koliko premoženja je pri tidružbi zoper nesrečo ognja zavarovaniga.

Omenjena družba je pogorelcem pretečeno leto za škodo zavarovanih in pogorelih pohištev 108.360 fl. povernila, in sicer: Štajarcem 65.741 fl., Korošcam 27.526 fl., Krajncem pa 15.093 fl.

Od stó goldinarjev klasne cene za leto 1852 je letošnja tarifa 13 krajcarjev.

To plačilo se mora pa po zapovedi vsako leto do zadnjiga sušca, ali pa 10 dní po sv. Jožefu pogorelskim oskerbnikom plačati. Kdor ta čas plačati zamudi, naj sam sebi pripiše, ako to pomoč zanemari. Razun tega je omenjena družba pretečeno leto 494 fl. takim ljudém podarila, ki so se pri ognji serčno obnašali in čversto gasili.

S pomočjo te družbe je bilo lansko leto več pohištev v boljši stan prenarejenih, namesti slamnatih in lesenih so namreč 2 z bakram, 2 s kositarjem in 211 pa z opeko (ceglam) pokrili; 151 zidanih opažev, 31 varnih dimnikov in 41 strelnih odvodov napravili; 27 pohištev so pa na boljši prostor prestavili.

Hišni gospodarji! iz pričjočiga dokaza vidite, kako koristna je imenovana bratovšnja in koliko lepiga denarja je lansko leto nesrečnim pogorelcem povernila. Pristopite k nji, in nikar ne recite, da je to nepotreben davek, da vas nesreča ognja ne prihití, in da vas na beraško palico ne pripravi.

Popís

smreke u Vitinjski fari na Štajarskem, na kateri so si nekteri podobo matere božje viditi domišljevali.

(Dalje.)

Se vsega prepričati, kar je svet debelo okolo mene trobil o tem čudežu na Paki, sim ga ob raznih dneh 5krat gledat hodil. Pervikrat sim se 15. oktobra bil k smreki napotil. Slepárstvo za tem čudežem čuteč sim po potu na vse kraje razmišljeval, kakovo bi to sleparstvo moglo biti. Ko po dveurnim potovanji kakih dvé sto korakov na blizo do tiste smreke pridem, zagledam in zaslišim na enkrat ljudstvo, ki je pred smrekoj klečé upilo, zdihovalo in molilo. To zagledati in zaslišati, obstojim, da me je jela neka sveta groza grabiti in spreletavati. Serce mi je glasneje in hitreje trepalo, bliže ko sim se do smreke pomikal, in polno pobožnega duha se je iz njega molitva k stvarniku povzdignila: da bi vender on tudi mojim telesnim očém viditi dal, kar dušnemu očesu viditi krati. S takimi željami stopim med ljudstvo, in merim z očmi smreko, katera je kakih devet sežnjev visoka, od tal do verha, da bi zagledal, na kar je ljudstvo svoj pogled ravnalo. Ker pa nisim nič zagledati mogel, kar bi podobi Marie ali kakega svetnika nalično bilo, prašam pred menoj stoječe ženske: ako one vidijo podobo Matere božje? „Me ne vidimo nič“, je bil odgovor. „Kdo pa kaj vidi podobo Marije?“ prašam ljudstvo, ki me je bilo na tesno obstopilo. „Mi je ne vidimo“ so mi od vseh krajev odvernili. „Zakaj ste pa tako upili, ako nič

v 2 verstah, proti severu in proti jugu, ki morajo podnevu odperite biti. Zraven nje ima čuvaj *) svoje stanovitno prebivališče, v katerim so posebne duri z oknam napravljene, da vse lahko vidi in zapazi, kar se v mertvašnici godi. V čuvajnici leži vpisna knjiga, v katero se vsakiga merliča ime, starost, spol, vera, značaj, smertna bolezen, pa tudi leto, mesec, dan in ura smerti zapiše. Vsaki merlič se zaznamova s številko, ktera se tudi vdela na štirjašk čevelj velik kamen, ki se precej pri pogrebu na gomilo postavi, in tako dolgo na nji ostane (če se rajnimu tudi še drug spominek postavi), da se umerliga grob po preteku postavnih let spet prekopa. Po ti napravi se gomila še o več letih lahko najde, ker prekopanje se mora vselej na tanjko po redu številok zgoditi. — Na drugi plati mertvašnice je manjši izbica za raztelesovanje, če so gospódka ali druge okoljšine to za potrebno spoznale. Pozimi je mertvašnica zakurjena.

Vsaciga merliča prinesó ali pripeljejo v mertvaškim vozu po preteku 2, nar dalje 3 ur po smerti v mertvašnico; da se to brez pomude zgodi, so v mestu že napravljene truge na prodaj; kdor pa hoče rajnkimu lepši napraviti, jo premeni potem v mertvašnici. Za ležanje v mertvašnici se po tarifi nekaj plača, revni ne plačajo nič. Merlič tu 48 ur ostane, da postavne ure pretekó. Pokopovanje je zjutraj ob 8. in zvečer ob 5 uri; o tem času se pokopljejo vsi merliči, kakor jih versta številke zadene; duhovnik jih blagoslovi in potem se pokoplejo. Takošna naprava mertvašnic je skoraj povsod po imenovanih deželah.

Da so mertvašnice dobra, in, rekel bi, potrebna naprava za vsaki kraj, kjer je pokopališče, sim že gori omenil; zlasti se taka potreba živo občuti ob času kužnih bolezin, kakor so koze, légar, kolera in več družih zlasti gnjiličnih bolezin. Koliko jih je že zavolj tega umerlo, ki so v tesnih bajticah ali tudi v prostornih hišah bolezin nalezli!

Že nam je znano, da so poslednji čas začeli tudi po kmetih prav pripravne mertvašnice na pokopališčih napravljati, se vé da take, kakor so potrebam kraja primerne; brali smo v „Novicah“ pred nekimi leti od take hvale vredne mertvašnice v Mengšu; slišali smo, da so lani izdelali tako tudi na Selih nad Kamnikom, in od več družih.

Naj bi začeli povsod na nje misliti, kjerkoli pametni sosedje zapopadejo njih veliko koristnost za zdravje in njih potrebo o sili.

Naj bi se tudi v Ljubljani enkrat dognalo to, kar se že dolgo pripravlja, in ko se bo nova mertvašnica naredila, naj se napravi z vsimi popravami, ki jih je sedanji čas za dobre poterdil!

B—k.

Bratovšnja sv. Florjana za Štajarsko, Krajnsko in Koroško o pretečenim letu 1851.

„Novice“ priporočujejo gospodarjem pristop k pogorelski družbi že kar izhajajo, od leta do leta; toda za marsikteriga so le glas vpijočiga v pušavi! Po vsakoletni navadi podamo bravcam „Novic“ tukaj razgled vzajemne Gradške pogorelske družbe, namreč tiste, ki Štajarce, Krajnce in Korošce že veliko let v svojo bratovšnjo jemlje. Po dokazu, ki ga je vodstvo omenjene bratovšnje pretekli teden na svitlo dalo, se vidi, da je na Krajnskimi lani veliko manj hišnikov v družbo stopilo, kakor pred to leto!

*) Narveč sim vidil, da pokopač to službo opravlja, ki vedno svoje pomagavce ima. Pis.

V letu 1851 je znoviga 2697 gospodarjev k bratovšnji sv. Florjana pristopilo, in sicer iz Štajarskiga 1741, — iz Koroškiga 490, — iz Krajnskiga pa 466.

V preteklim letu je bilo 6236 pohištev vnovič zavarovanih za 2 miliona 539.325 fl. zavarovane vrednosti, in za 3 milione 389.800 fl. klasne vrednosti; iz tega se vidi, da se pogorelska družba na vse kraje vseskozi bolj širi.

Vesoljno premoženje, ki je bilo lansko leto pri bratovšnji sv. Florjana zavarovano, je zneslo 62 milionov 615.100 fl. Lepo število, ktero gotovo vsaciga deležnika veseli, ker vidi, koliko premoženja je pri tidružbi zoper nesrečo ognja zavarovaniga.

Omenjena družba je pogorelcem pretečeno leto za škodo zavarovanih in pogorelih pohištev 108.360 fl. povernila, in sicer: Štajarcem 65.741 fl., Korošcam 27.526 fl., Krajncem pa 15.093 fl.

Od stó goldinarjev klasne cene za leto 1852 je letošnja tarifa 13 krajcarjev.

To plačilo se mora pa po zapovedi vsako leto do zadnjiga sušca, ali pa 10 dní po sv. Jožefu pogorelskim oskerbnikom plačati. Kdor ta čas plačati zamudi, naj sam sebi pripiše, ako to pomoč zanemari. Razun tega je omenjena družba pretečeno leto 494 fl. takim ljudém podarila, ki so se pri ognji serčno obnašali in čversto gasili.

S pomočjo te družbe je bilo lansko leto več pohištev v boljši stan prenarjenih, namesti slamnatih in lesenih so namreč 2 z bakram, 2 s kositarjem in 211 pa z opeko (ceglam) pokrili; 151 zidanih opažev, 31 varnih dimnikov in 41 strelnih odvodov napravili; 27 pohištev so pa na boljši prostor prestavili.

Hišni gospodarji! iz pričjočiga dokaza vidite, kako koristna je imenovana bratovšnja in koliko lepiga denarja je lansko leto nesrečnim pogorelcem povernila. Pristopite k nji, in nikar ne recite, da je to nepotreben davek, da vas nesreča ognja ne prihití, in da vas na beraško palico ne pripravi.

Popís

smreke u Vitinjski fari na Štajarskem, na kateri so si nekteri podobo matere božje viditi domišljevali.

(Dalje.)

Se vsega prepričati, kar je svet debelo okolo mene trobil o tem čudežu na Paki, sim ga ob raznih dneh 5krat gledat hodil. Pervikrat sim se 15. oktobra bil k smreki napotil. Slepárstvo za tem čudežem čuteč sim po potu na vse kraje razmišljeval, kakovo bi to sleparstvo moglo biti. Ko po dveurnim potovanji kakih dvé sto korakov na blizo do tiste smreke pridem, zagledam in zaslišim na enkrat ljudstvo, ki je pred smrekoj klečé upilo, zdihovalo in molilo. To zagledati in zaslišati, obstojim, da me je jela neka sveta groza grabiti in spreletavati. Serce mi je glasneje in hitreje trepalo, bliže ko sim se do smreke pomikal, in polno pobožnega duha se je iz njega molitva k stvarniku povzdignila: da bi vender on tudi mojim telesnim očém viditi dal, kar dušnemu očesu viditi krati. S takimi željami stopim med ljudstvo, in merim z očmi smreko, katera je kakih devet sežnjev visoka, od tal do verha, da bi zagledal, na kar je ljudstvo svoj pogled ravnalo. Ker pa nisim nič zagledati mogel, kar bi podobi Marie ali kakega svetnika nalično bilo, prašam pred menoj stoječe ženske: ako one vidijo podobo Matere božje? „Me ne vidimo nič“, je bil odgovor. „Kdo pa kaj vidi podobo Marije?“ prašam ljudstvo, ki me je bilo na tesno obstopilo. „Mi je ne vidimo“ so mi od vseh krajev odvernili. „Zakaj ste pa tako upili, ako nič

ne vidite?“ „Ker je una žena rekla, da je tisto belo, kar se na smreki vidi, podoba Matere božje, smo ji pa verjeli“. Bil je viditi kos bele smole na smreki, katero je neka kervoočna beračica pričujočim za mater božjo razglasila bila. Dokler ob moji pričujočnosti nihče več terdil ni, da bi Mariino podobo na smreki vidil, stopi nek možunc iz Vitinjske fare k meni in reče: „Ti ljudje ne vidijo nič, ali jaz vidim na tej smreki lepo cerkvo, nekoliko na strani pa tudi kapelico; v tisti cerkvi so trije oltarji; na velikim oltarju je mati božja, na desnim malim oltarju je sv. Janez, na levim sv. Valentin; slišim v tisti cerkvi včasih zvoniti, pridigovati, orglati in popevati, vidim tudi mašnika maševati itd.“ Mirno poslušaje to sodergo, mu porečem: „menda si ti pri tisti cerkvi za mežnarja?“ „Zdaj še ne“, mi je odgovoril, „pa kadar bo tukaj cerkva postavljena, so mi tisti gospod duhoven, ki u tej cerkvi na smreki mašujejo, obljubili, da me bojo za mežnarja vzeli“. Ljudstvo ga je zevaje poslušalo, in mu vsako besedo od ust pristreglo, mene pak je jelo sram biti svojega pota. Ali sklenil sim na tistem mestu, da hočem tej reči na kraj priti, naj velja, kar hoče.

Nekoliko dni pozneje me nek Pačan opomni, da moram ob jutrih smreko obiskati, ako hočem na njej Marijo viditi. Spustim se toraj 15. oktobra ob šesti uri v jutro sopet na Pako, in ob osmi uri sim bil pri smreki, kjer sim šest ženskih in dva moška klečé pred smrekov našel. Ko se na smreko ozrem, zagledam osupnjen na steblo, dva sežnja pod verhom, kake štiri palce dolgo podobo, katera se je kakor u najlepših zlatih biserih na soncu lesketala. Po svojem kroju je bila ta podoba nalična podobam matere božje Lavretanske, kakoršnih je pogosto pri kmetih viditi. Iz mesta, iz katerega se je ta podoba najlepše vidila, je daljava naj menj deset sežnjev znesla, in se toraj ni na tenko razločiti dala, kakova je. Hotel sim toraj lestvico (lojtro) imeti, da bi bil podobo na drevi sam pregledal. Alj lestvice Pačani za ta del ne dajo, rekoč: da bi se Mariina podoba potem več ne hotla prikazati!! Kmalosi dorajtam, kakova bi ta podoba utegnila biti, in grem nekoliko dalje u les, in napikam s šilastim bodežem, katerega na svojem peresniku imam, u skoro mlade smreke ravno tako podobo, kakoršna je na omenjeni smreki viditi bila. Ne dolgo potem se je na vsakim vbodu kaplica čiste smole prikazala, katere so se na soncu, ki je od strani na nje sijalo, tako čudno lepo lesketale, da je moja podoba matere božje u samih zvezdicah še lepša bila, kot una, pred kateroj je še zmirom unih osem oseb klečalo. Pokličem te ljudi k svoji podobi in jim rečem: glejte to podobo sim jaz u smreko napikal; tudi na uni smreki je taka napikana podoba“. Na tisti smreki se pa tudi pozna, da pogosto nekdo na njej kaj opraviti ima. Ker sim vidil, da smolne kaplice čedalje večji prihajajo, sim tem ljudém povedal, da bojo te podobe zginile, berž ko bo sonce bolj gorko pripeklo. In u resnici, dvé uri pozneje ni bilo nobene tistih podob več viditi, ker so se kaplice po skori cediti jele.

Zvediti, kdo je ta čudež na smreko bil napikal, grem k njenemu posestniku prašat, pa ostermljeni me gledajo, in se zaporedama izgovarjajo, da kaj takega od njihove hiše nihče ni storil. Ako ravno nisim zvediti mogel, kdo tukaj svet s takimi podobami slepari, me je vender veselilo zaslediti, kako so tiste podobe narejene.

Že obilno prepričan o sleparstvu, ki se tukaj vganja, sim vender 26. oktobra sopet čudovito smreko obiskal, pri kateri sim 12 oseb iz domače fare moliti našel. Na smreki so bile na ravno tistem mestu, ko 15. oktobra tri podobe vstric eden druge iz voska na

steblo pritisnjene. Srednja je bila podoba matere božje iz belega voska, une dve ste bile podobe, svetnikov iz rujaviga voska, in scer navadne podobe kakoršne romarji na shodih na oltarje darujejo. Bila je nedelja. Ljudstva je čedalje več prihajalo. Okoli 11. ure nas je naj manj 200 oseb tamkaj bilo. Med njimi je bilo tudi Berložnikovih ljudi. „Kdo je pa te voščene podobe na smreko pritisnil?“ jih poprašam. „Bog, — drugi že nihče“, je Berložnica odgovorila, in je še pristavila: „da tisto niso nobene voščene podobe“. Primerilo se je k sreči, da se je vpricho podoba, ki je na desni strani bele podobe bila, od stebela odlušila in je na tla padla. Od roke do roke je ta podoba šla, in vsi so se prepričali, da je voščena. Na to je Berložnik besedo poprijel, da včasih romarji na smreko splezajo, in take reči gor pritiskajo. (Konec sledi).

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Frauheima na Štajarskem 3. sušca. Po Božiču nismo nič novega snega dobili, snoči pak ga je pol črevlja debelo padlo; dober je, bo posušeno zemljo pomastil. Po vinogradih je že davno vse živo bilo, zakaj to se mora reči, da se na Pohorji in krog Marburga vinogradi izgledno obdelujejo, blézo ne tako pak na spodnjih krajih proti Radgoni in Ljutomiru. Tudi sadjoreja se posebno okoli Marburga veselo vzdiguje. Vino je grozno drago: pint starine po 32 kraje. sr.; vendar kerčme pivcev ne grešajo, marveč nove vstajajo.

Iz Krasa blizo Tersta. (Konec). Setva pšenična in druge baže se nič kaj lepo ne kaže, ker nismo časa imeli v navadnim času sejati; večidel smo okoli in malo pred Božičem sejali; kar pa ni o pravim času sejano, se tudi ne žanje dobro. Na tertah se vidi revno mladje; še to ni zamoglo dozoreti; je tedaj na več krajih na pol suho, in nam tudi slabo in neugodno vinsko letino oznanuje. Murvine šibe za svilorejo so letos malo pognale, bati se je tedaj, da bomo tudi malo perja dobili. Naša nar veči nesreča je pa ta, da ne bomo imeli s čim vohernikov od hiše odverniti, ki nam vés drug živež od hiše odnesó.

Od Zgoničkiga komuna ali županije smo bili 21. svečana k c. k. distriktni komisii v Sežano za voljo odškodnine za gosp. fajmoštra poklicani; pa smo vsak svojo, in nar več napčno besedo, trobili, tako da sta g. kantonski glavar in začasni distriktni komisár zares veliko težavo z nami imela. Vzrok tega je poglavitni ta: da noben teh „Novic“ ne bere, ki so nam tako natanjko in različno vse to ob pravim času razločile. One so vse postave, kakor so na dan prišle, nam oznanile. — Drugi vzrok je, da jih je prav malo, ki brati ali pisati znajo, ker je že 25 let preteklo, da noben niga učitelja nismo imeli; in lih tisto leto nam se je zdajšni neutrudljivi učitelj rodil v Bouci, ki ni le učitelj, ampak tudi dušni pastir, in zdej tukaj vse svoje dela hvalevredno opravlja, brez da bi le minuto zamudil. Poslednjič bi bilo tudi želeti, da bi se naš župan v svojih opravilih bolj pridno obnašal. M.

Iz Ljubljane. Beseda, ki jo je slovensko društvo v Ljubljani pretekli petek v pripomoč revežem na Notranjskim in Dolenskim napravilo, se je na vse strani prav dobro obnesla: nabralo se je namreč za imenovano milošnjo 125 fl., ki so se berž gosp. deželniemu poglavarju odrajtali, — vseč je bila pa pričujočim tudi tako, da pri nekterih pesmih celó ni bilo poprej mirú, dokler se niso vdrugic zapele, kakor: peterospév „Lahko noč“ Lisinskoga, samospév „Občutki“ Josefine Turnogradske, in pa narodski kor „Budnica“, ktero so gospé in gospodje kaj krepko peli. V tacih napravah, pri kterih se moramo vsaki gospej in vsaci-